

Jaarverslag 2025

WAZA NO MICHI

Voorwoord

In navolging van de oprichting van stichting Waza no Michi in de zomer van 2024, volgde in februari van 2025 de formele toekenning van de Culturele ANBI-status door de belastingdienst op basis van het gekeurde beleidsplan. Zoals met alle beginnende stichtingen, zijn de werkzaamheden van bestuur en vrijwilligers in eerste instantie gericht op het inrichten van een infrastructuur voor de toekomstige werkzaamheden, zoals het maken van een website, het regelen van bank- en administratievoorzieningen en het uitkristalliseren van de doelstellingen die de stichting in haar beleidsplan heeft omschreven. Zodoende zal een deel van de prestaties in dit jaarverslag in het verlengde liggen van de activiteiten na de oprichting in het najaar en de winter van 2024.

Op alle gebieden zijn in 2025 flinke stappen genomen, waarbij zelfs zonder de directe beschikbaarheid van fondsen resultaten zichtbaar werden die bijdragen aan onze toekomst en missie. In dit document doen de bestuursleden verslag van de voornaamste ontwikkelingen en stellen zij zich beschikbaar voor vragen via het emailadres info@wazanomichi.com

Inhoud

1. Algemene gegevens	4
2. Missie en doelstellingen	5
3. Beleid en administratie	6-8
3.1 Bestuur	6
3.2 Bankzaken	7
3.3 Financiële administratie	7
3.4 Website en Social Media	7
3.5 Schenkingsdocumentatie en -administratie	7, 8
4. Schenkingen en leningen	9
5. Stichtingsactiviteiten onder doelstelling 'kenniscentrum'	10-13
5.1 Kenniscentrum: Netwerk t.b.v. 'Material culture centre Netherlands-Japan'	10
5.2 Kenniscentrum: Bouwen fysieke ontmoetingsruimte	10, 11
5.3 Kenniscentrum: Fondsenwerving	11
5.4 Kenniscentrum: Bibliotheek	11, 12
5.5 Kenniscentrum: Nieuwsbrief	12
5.6 Kenniscentrum: Huisstijl	12
5.7 Kenniscentrum: Fysieke ruimte in Japan	12
5.8 Kenniscentrum: Collectieopbouw	12
5.9 Kenniscentrum: Overige	13
6. Stichtingsactiviteiten onder doelstelling 'educatie'	14-23
6.1 Educatie: Educatieplan	14
6.2 Educatie: Uitwisseling van studenten en/of experts	14-16
6.2.1 Universiteit van Toyama	14
6.2.2 Joris Esscher	15
6.2.3 Hozan Zangana	15
6.2.4 Ontvangst ELEMUS	16
6.3 Educatie: Cursussen, tentoonstellingen en themadagen onder het vaandel van Waza no Michi	17-21
6.3.1 Waza no Michi workshops: de Japanse geurenceremonie	17, 18
6.3.2 Lezingen en presentaties	18, 19
6.3.3 Nederlandse culinaire workshop in Japan	19
6.3.4 Nitten en de Osaka World Expo	20
6.3.5 Overige initiatieven op gebied van educatie	21
6.4 Educatie: Onderzoek en publicaties	22, 23
6.4.1 NIMARP (Nichiran Masonic Research Project)	22
6.4.2 Boek: Japanse Ambachten in de Nederlanden	23
6.4.3 Behoud van bijzondere metalen en technieken	23
7. Stichtingsactiviteiten onder doelstelling 'politiek en promotie'	24
8. Financieel jaarverslag	25, 26
9. Uitdagingen voor 2026	27

1. Algemene gegevens

Juridisch:

Statutaire naam: Stichting Waza no Michi

Organisatie: Stichting

Oprichtingsdatum: 29 augustus 2024

Inschrijfnummer Kamer van Koophandel: 94831467

Rekeningnummer: NL66 TRIO 0320 9405 19

RSIN: 866907105

Status: Culturele ANBI

Locatie en doelgroepen:

Werkgebied: Nederland (landelijk), Japan (landelijk)

Doelgroepen: erfgoedexperts, ambachtslieden, theatermakers, kunstenaars, designers, culturele- en erfgoedinstellingen, onderzoekers in de cultuursector, Japan-geïnteresseerden

Contactgegevens

Bezoekadres (tijdelijk): Sint Cornelisstraat 17, 5827 AJ Vortum-Mullem

Contactnummer: 06-49726972

Website: www.wazanomichi.com (in onderhoud)

Email: info@wazanomichi.com

Bestuurders

Voorzitter: Em. prof. Dr. Jan E.E. Keunen, geboren: 02-10-1954 (onbezoldigd)

Secretaris: mr. Philippe König, geboren: 22-10-1968 (onbezoldigd)

Penningmeester: ing. Saskia Smulders-de Jong MA, PD Res., geboren: 18-11-1976 (onbezoldigd)

Directeur: Dr. Dave van Gompel, geboren 25-04-1984 (onbezoldigd)

Voor specificatie bevoegdheden van het bestuur, verwijzen wij naar de bij de KvK gedeponeerde statuten

2. Missie en doelstellingen

Het onderstaande biedt slechts een samenvatting van de missie en de vele ambitieuze doelstellingen die stichting Waza no Michi zich voor ogen heeft gesteld en op basis waarvan de Culturele ANBI-status is gegund. Voor meer details over de achterliggende visie en verwezenlijking van de ambities, verwijst het bestuur naar het beleidsplan op de website.

Kerdoel van de stichting:

- Het versterken van culturele banden tussen Nederland en Japan door een kanaal te openen dat zich specifiek richt op de promotie, het behoud en de actieve kennisuitwisseling van uitingen van material culture waarin tacit knowledge en de menselijke ervaring centraal staan.-

Het kerndoel van de stichting kan verder worden uitgesplitst in de onderstaande deeldoelen:

1. *Het bouwen van een erkend kenniscentrum op het gebied van Japanse ambachten.*

(samengevat als 'kenniscentrum')

2. *Het faciliteren van duurzame, educatieve uitwisselingsprojecten tussen Nederlandse en Japanse experts of studenten op het gebied van material culture, waarbij de 'handen' centraal staan.*

(samengevat als 'educatie')

3. *Het breed promoten van material culture en het vormen van een lobbygroep die het belang van kennisoverdracht op het gebied van material culture en de waarde van tacit knowledge onder de aandacht brengt bij Nederlandse en Japanse beleidsmakers.*

(samengevat als 'politiek en promotie')

3. Beleid en administratie

3.1 Bestuur

Zoals vermeld in het beleidsplan, wordt leiding gegeven aan stichting Waza no Michi middels een bestuurdersmodel, waarbij de voorzittersrol wordt ingenomen door Jan Keunen, de secretarisrol door Philippe König, en de penningmeesterrol door Saskia Smulders-de Jong. De rol van directeur oftewel boegbeeld van de stichting wordt vervuld door Dr. Dave van Gompel, als zodanig aangesteld door het bestuur op 1 maart 2025.

Bij haar werkzaamheden wordt de stichting bijgestaan door diverse vrijwilligers, onder wie medeoprichter Patrick Peeters, Sim Peeters, Douglas Fridland, Arisumi Mitamura en andere enthousiaste supporters wiens bijdragen variëren van bescheiden hand- en spandiensten tot forse persoonlijke tijdsinvestering. Alle bestuursleden werken onbezoldigd, maar vrijwilligers kunnen onder omstandigheden aanspraak maken op onkostenvergoedingen voor hun werkzaamheden voor de stichting. Voor meer details over de bestuurlijke inrichting en vrijwilligers, verwijzen wij naar het beleidsplan van de stichting.

In het jaar 2025 hebben het bestuur en de twee oprichters van de stichting in totaal twee formele bestuursvergadering gehouden, te weten op 2 maart en 1 september. Deze hebben plaats gevonden in Rhoon en Vortum-Mullem. Uiteraard is in de tussentijd met regelmaat contact tussen de bestuursleden geweest via mail en telefoon, waarbij de inhoud in de regel is genotuleerd door assistent-secretaris Peeters. Stichting Waza no Michi voert een beleid waarin documentatie en transparantie centraal staan en geeft bij legitieme opgaaf van interesse inzage in documenten rondom haar administratieve en bestuurlijke besluitvorming.

Het bestuur van Waza no Michi tijdens de door Waza no Michi georganiseerde geurenceremonie in de residentiewoning van de ambassadeur van Japan in april 2025 (zie hoofdstuk 6).

3.2 Bankzaken

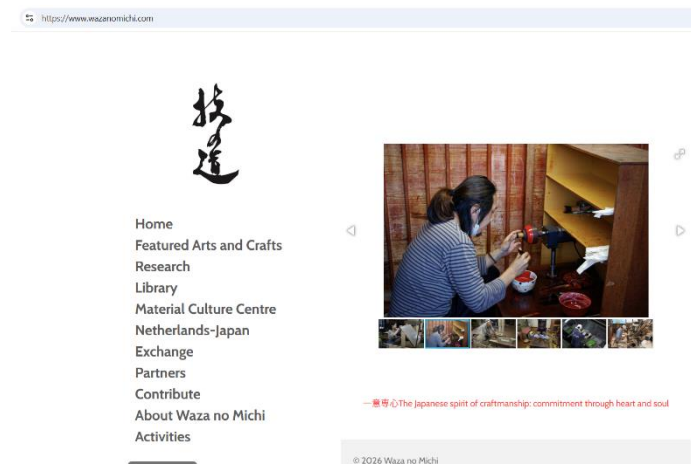
Geplaagd door de weinig transparante controleplicht bij Nederlandse banken, ondervond de stichting aanvankelijk grote problemen bij het openen van een rekening; aanvragen werden niet in behandeling genomen of bleven te lang liggen waardoor de stichting aanvankelijk geen vliegende start kon maken. Door terughoudendheid bij grote partijen onder wie de RABOBANK, ING, ABN AMRO en BUNQ, lukte het de stichting lange tijd niet om een rekening geopend te krijgen. Dit ondanks herhaald verzoek en duidelijke antwoorden op kritische vragen die vanuit de banken werden gesteld. Uiteindelijk vond stichting Waza no Michi een betrouwbare en welwillende partij in de TRIODOS-bank, welke de aangevraagde stichtingsrekening goedkeurde op 15-11-2024. Het rekeningnummer NL66 TRIO 0320 9405 19 op naam van Waza no Michi is sindsdien in gebruik.

3.3 Financiële administratie

De boekhouding van stichting Waza no Michi is in 2025 geautomatiseerd onder de dienst Moneybird. Alle financiële transacties worden via dit systeem verwerkt door de penningmeester en assistent-secretaris van de stichting, waarvan alleen de eerste het directe beheer heeft over de rekening. Het boekhoudsysteem is actief sinds 29-05-2025.

3.4 Website en social media

In februari 2025 is de Waza no Michi website (www.wazanomichi.com) ontwikkeld en gelanceerd door vrijwilliger Douglas Fridlund en ondergebracht bij de host Cargo. Sindsdien hebben er zich diverse toegankelijkheidsproblemen voorgedaan, onder meer door plotse en onverklaarbare onbereikbaarheid van de site, het verdwijnen van links naar belangrijke documenten en problemen met het opmaaksysteem. De ambitie is om de website in 2026 bij een andere host onder te brengen en te updaten voor toekomstig verkeer.

De inzet van sociale media ter promotie van de stichtingswerkzaamheden is doorgeschoven naar de nabije toekomst. Het bestuur is van mening dat vrijblijvende platformen als facebook en instagram de stichting nog te veel kunnen afleiden van haar huidige kerntaken. Zij zullen in de toekomst worden overwogen wanneer het werven van bezoekers van groter belang wordt.

3.5 Schenkingsdocumentatie en -administratie

Naast kundigheid van de secretaris -in het dagelijks leven notaris- op het gebied van schenkingsrecht heeft stichting Waza no Michi sinds juni 2025 het voorrecht om zich door Dr. Antoon Ott te laten informeren over de interpretatie van wetgeving rondom Culturele ANBI-stichtingen. Dr. Ott is een zeer vooraanstaande jurist en adviseur in het culturele veld en voorziet de stichting van advies in het geval van schenkingen in de vorm van geldbedragen, alsmede objecten van cultuurhistorische waarde of vakliteratuur die van belang zijn voor de collectieopbouw van Waza no Michi (zie beleidsplan voor

de details collectieopbouw). Hoewel de stichting zich bewust is van het feit dat schenkingen een overeenkomst tussen de schenker en belastingdienst en zelf nimmer aansprakelijk is voor deze overkomst, doet Waza no Michi haar best om zorgvuldige schenkingsdocumentatie op te stellen, gedegen advies te verlenen aan (potentiële) schenkers en uiteraard professioneel advies in te winnen wanneer zaken onduidelijk zijn.

Waza no Michi mag zich gelukkig prijzen met het feit dat schenkers van belangrijk cultureel erfgoed uit Japan hun weg naar de stichting reeds weten te vinden. Japanse lakdoos, einde 17de eeuw. Vermoedelijk onderdeel uit de voormalige lakcollectie van Marie Antoinette.

4. Schenkingen en leningen

Over het jaar 2025 heeft stichting Waza no Michi de volgende schenkingen in ontvangst mogen nemen:

- Een Japanse exportlak doos, gevormd als gevouwen brief met vuurvergulde Louis XIV-monturen, tweede helft zeventiende eeuw (Edo periode). Geschonken door Dhr. en Mevr. R. (zie bovenstaande foto)
- Een lening t.w.v. €500,- als startkapitaal in de stichting om diverse activiteiten gedurende het eerste jaar te kunnen initiëren, verleend door Dhr. P. De lening kent een termijn van 5 jaar.
- Een lening t.w.v. van €3999,- als startkapitaal in de stichting om diverse activiteiten gedurende het eerste jaar te kunnen initiëren, verleend door Dhr. en Mevr. G. De lening kent een termijn van 5 jaar.
- Een grote Japanse vijzel ten behoeve van het mengen van Japanse lak (19de eeuw, Meiji periode). Geschonken door Dhr. G en Dhr. P.
- Een grote hoeveelheid veilingcatalogi ten behoeve van de in te richten bibliotheek, geschonken door Dhr. en mevr. H
- Twee grote dozen onderzoeksmateriaal op het gebied van lakkunst uit de erfenis van Oliver Impey, geschonken door Dhr. J.

Nalatenschap Elise Wessels

Op 16 april 2025 werd de Stichting benaderd door de erven van Elise Wessels; een bekende verzamelaar van Japanse kunst en prenten. Op verzoek van de curatoren maakten de directeur en secretaris van Waza no Michi kennis met overgebleven stukken uit het nalatenschap van Wessels, met het verzoek om mogelijkheden tot schenking te onderzoeken. Hoewel de sfeer goed was en er enkele interessante stukken in de collectie aanwezig waren, hebben de gesprekken niet geleid tot een schenking aan Waza no Michi.

Bemiddeling schenking Groninger museum

Wanneer een object grote historische waarde heeft maar niet binnen de collectie van Waza no Michi past, kan de stichting zich opwerpen als bemiddelaar om een goed tehuis te vinden voor bijzondere voorwerpen. Met tussenkomst van Stichting Anders en Waza no Michi is bemiddeld dat een Europees lakkabinet in de toekomst onderdeel wordt van de collectie van het Groninger Museum. Het kabinet uit het eerste kwart van de achttiende eeuw, is gemodelleerd naar Japanse exportkabinetten in lakwerk en zodoende een Duitse imitatie van felbegeerde Japanse kunst. De formele overdracht door dhr. E en dhr. B vindt na afloop van restauratie plaats; naar verwachting in 2027.

5. Stichtingsactiviteiten onder doelstelling 'kenniscentrum'

5.1 Kenniscentrum: netwerk t.b.v. 'Material culture centre Netherlands-Japan'

Sinds de oprichting omringt stichting Waza no Michi zich door een kring van specialisten, ook wel de zogenaamde 'circle of experts' die de stichting een warm hart toedragen en hun kennis en ervaring op onbaatzuchtige wijze inzetten. Dit stelt ons in staat om snel verbindingen te maken tussen verschillende partijen en waar mogelijk nieuwe wegen te creëren die ten dienste staan aan de doelstellingen van de stichting, met als uiteindelijk doel dit losse netwerk uit te bouwen tot een concreet kenniscentrum.

In 2025 hebben wij afscheid genomen van Douglas Fridlund als websiteontwerper; een rol die tijdelijk wordt waargenomen door Sim Peeters. Ook verwelkomen wij Erik Pieterman als expert op het gebied van de Japanse theeceremonie en heeft Shiori Fujisawa een intensievere rol binnen de stichting ingenomen, waarbij zij bovenop haar eerdere taken zorg draagt voor diverse betrekkingen met Japan.

5.2 Kenniscentrum: bouwen fysieke ontmoetingsruimte

In 2025 is begonnen met het aanleggen van een infrastructuur ten behoeve van een fysieke ontmoetingsruimte waarin de stichting in de toekomst zal worden gehuisvest. Hiervoor is een leegstaande ruimte op het huidige vestigingsadres gereserveerd en legt de eigenaar van de pand zich toe op het gebruiksklaar maken van het pand voor de stichting. Dit houdt onder meer in het aanleggen van waterleidingen, verwarming, riolering en het verkavelen van de ruimte in verschillende delen dan wel kamers. Dit gebeurt met oog op klimaatverandering (de ruimte draait volledig op zonne-energie). De ruimte is ingedeeld in twee hoofdvertrekken: in de eerste plaats een gedeelde werk-, studie,- en expositieruimte (ruimte A), en in de tweede plaats een gastenverblijf voor Nederlandse en Japanse onderzoekers welke gebruik willen maken van de faciliteiten van de stichting (ruimte B).

Momentopname van toekomstige stichtingsruimte A (werk/studie/expositieruimte), met een oppervlakte van 10.33 x 7.80 meter. Hoewel schijnbaar nog een rommel, is een vloer uitgegraven en beton gestort en zijn alle leidingen geplaatst. De infrastructuur om de ruimte volledig klimatologisch te reguleren is aanwezig en alles draait volledig op zonne-energie.

Op het moment van schrijven is de principiële infrastructuur voor de gehele ruimte A aangelegd, maar is deze verder in alle opzichten nog 'kaal'. De bedoeling is dat er in de toekomst een architect/ontwerper wordt aangetrokken om deze ruimte op Japanse wijze in te richten en ervoor te zorgen dat deze een authentieke sfeer uitademt. Met behulp van zowel professionals en vrijwilligers is ruimte B echter nagenoeg afgerond, bestaande uit een keuken, badkamer, wc en twee kleine slaapvertrekken voor bezoekers van de stichting. Het bestuur is zich er terdege van bewust dat de stichting binnen en niche-velde opereert en in een betrekkelijk lastig bereikbare omgeving wordt gerealiseerd, waardoor het van groot belang is dat gasten en bezoekers de optie hebben om in of nabij het pand te verblijven.

Een slaapkamer en Japanse-stijl badkamer in de stichtingsruimte B. Verwachte afronding: najaar 2026. De ruimte is bedoeld om Japanse en Nederlandse onderzoekers, studenten of ambachtslieden te faciliteren bij het bezoek aan de stichting.

Het is belangrijk om te realiseren dat deze verbouwing volledig wordt gefinancierd door de eigenaar van het pand, welke de stichting een warm hart toedraagt. In de toekomst zullen de investeringen door middel van huuropbrengsten worden vereffend. Maar zo lang de stichting nog niet over voldoende eigen vermogen beschikt, zal de voortgang van de verbouwing moeten worden bepaald op basis van beschikbare financiële middelen bij de eigenaar.

5.3 Kenniscentrum: fondsenwerving

In 2025 heeft de stichting nog geen eigen vermogen kunnen opbouwen door middel van fondsenwerving ten behoeve van het kenniscentrum. Plannen bestaan om in de toekomstige jaren flink te investeren in het financieel onafhankelijk maken van de stichting en diverse geldschietters aan te schrijven.

5.4 Kenniscentrum: bibliotheek

Stichting Waza no Michi mag zich gelukkig prijzen met het feit dat veel deskundigen en verzamelaars bereid lijken hun collecties vakliteratuur of veilingcatalogi bij ons onder te brengen (zie schenkingen).

Een inventarisatie en werkende structuur voor de bibliotheek zullen nog moeten worden ontwikkeld, maar de eerste stappen zijn genomen bij het maken van een codesysteem waaronder de werken kunnen worden ondergebracht. Als dit systeem van codes in de praktijk blijkt te werken, zal dit worden omgezet in een publiek toegankelijke catalogus.

Momenteel wordt de collectie geschat op circa 900 werken op papier en een nader te bepalen hoeveelheid digitale bronnen, welke in tijdelijke opslag zijn ondergebracht totdat zij een fysieke plek kunnen innemen in de stichtingsruimte. Ook het realiseren van digitale toegankelijkheid of een digitaal publicatieplatform behoren nog tot toekomstplannen.

5.5 Kenniscentrum: nieuwsbrief

De stichting heeft nog geen capaciteit om een nieuwsbrief te produceren en vertrouwt vooralsnog op mond-tot-mond reclame.

5.6 Kenniscentrum: huisstijl

Het definitieve logo voor de stichting (zie schutblad) is in het voorjaar van 2025 in samenwerking met kalligraaf Emiko Kannan en grafisch ontwerper Fernando Saiki gerealiseerd. Dit logo wordt inmiddels ook toegepast op de website en visitekaartjes van het bestuur. In de toekomst hoopt de stichting ook over haar eigen lettertype te kunnen beschikken.

5.7 Kenniscentrum: fysieke ruimte in Japan

Op dit gebied zijn geen ontwikkelingen te melden.

5.8 Kenniscentrum: collectieopbouw

Zoals in het schenkingsoverzicht is vermeld, heeft Waza no Michi enkele objecten aan haar collectie mogen toevoegen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen één kunstwerk, één educatief object en een naar schatting 800-delige uitbreiding van de bibliotheek. Het bestuur en de directie van Waza no Michi zijn selectief bij het accepteren van schenkingen en beoordelen kritisch of deze van toegevoegde waarde zijn bij de groei van de stichting en haar beoogde kerntaken. In de komende jaren werkt het bestuur hard aan een concreet verzamelplan.

5.9 Kenniscentrum: overige

Tijdens een bezoek aan Japan van directeur van Gompel werd het zogenaamde Takigahara Craft & Stay terrein bezocht. Dit initiatief combineert het concept van een plattelandshostel met de aanwezigheid van jonge ambachtslieden die hun ateliers aan gasten beschikbaar stellen voor aan ambacht gerelateerde ervaringen. Een deel van de inkomsten gaat naar het onderhoud van het houten gebouwencomplex en het renoveren van historische segmenten van het dorp. Takigahara Craft & Stay wordt gezien als mogelijke inspiratiebron voor de te bouwen stichtingsruimte van Waza no Michi in Vortum-Mullem.

6. Stichtingsactiviteiten onder doelstelling ‘educatie’

6.1 Educatie: Educatieplan

Momenteel wordt nog gewerkt aan de inrichting van een concreet educatiebeleid. Wel zijn er over 2025 meerdere ‘trials’ geweest op het gebied van educatieve uitwisseling welke al een algemene richting kunnen aangeven over het toekomstige op papier te zetten beleidsplan.

6.2 Educatie: uitwisseling van studenten en/of experts

6.2.1 Universiteit van Toyama

De stichting heeft in 2025 op het gebied van uitwisseling diverse grote stappen, waarvan enkelen zeer noemenswaardig. Geheel onverwacht, meldde zich in het najaar van 2024 de Nationale Universiteit van Toyama als mogelijke uitwisselingspartner voor Stichting Waza no Michi. Na het rondleiden van een delegatie met drie vertegenwoordigers van de universiteit (prof. Satoru Hayashi, prof. Yushi Uehara en Hitomi Shintani) werd er in Boxmeer in het bijzijn van lokale politici een principeakkoord ondertekend waarin beide partijen hun streven uiten om in de toekomst uitwisseling te bevorderen tussen Nederland en Japan, met daarbij Waza no Michi als intermediair op het gebied van (onderzoek naar) traditionele ambachten en restauratietechnieken.

Hoewel het bestuur van de stichting zich bewust is van het feit dat deze overeenkomst komt op een pril moment waarop de stichting nog volop in opbouw is, wordt het enthousiasme vanuit Japan toegejuicht en met open armen ontvangen. In mei 2025 is directeur van Gompel naar Toyama gereisd om te overleggen over de mogelijke invulling van het akkoord, waarvan het eerste concrete voorstel wordt gedaan in 2026.

Ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst tussen stichting Waza no Michi en vertegenwoordigers van de Universiteit van Toyama, vergezeld van wethouders van Gemeente Land van Cuijk en vertegenwoordigers van de provincie Noord-Brabant.

6.2.2 Joris Esscher

Joris Esscher is de achterneef van de beroemde Nederlandse kunstenaar Maurits Cornelis (Mauk) Esscher. Joris heeft zich na een carrière als consultant bij het ministerie van verkeer en waterstaat gericht op een leven als schrijver. Zijn eerste boek *Esscher Worden* was geïnspireerd op een lakdoos uit het familielegaat. Joris beschrijft in het boek zijn persoonlijke reis, waarin hij zich de benodigde handvaardigheid eigen maakt om een kopie van de doos te kunnen maken. Deze zoektocht bracht hem in contact met Chinees en Japans lakwerk. De directeur van Waza no Michi organiseerde voor Joris Esscher in 2025 een stageplek in het Appi Lacquer Craft Technology Research Center (安代 漆工技術研究センター), waar Joris onder leiding van professor Fujiwara zich de basistechnieken in Japans lakwerk eigen maakte. Het project eindigde in een tentoonstelling van de kopie van de lakdoos en de publicatie van het boek *Esscher Worden*. Waza no Michi is trots om bij te hebben mogen dragen aan dit unieke project waarin Oosterse en Westerse visies op handvaardigheid op unieke wijze samen komen.

Joris Esscher tijdens zijn door Waza no Michi gefaciliteerde stage in Iwate, Japan.

6.2.3 Hozan Zangana

In het voorjaar steunde Waza no Michi een aanvraag van designer Hozan Zangana voor een beurs vanuit het stimuleringsfonds om in de Japanse Fukui-prefectuur stage te mogen lopen op verschillende artisanale atelier. Het voorstel is helaas niet toegekend.

6.2.4 Ontvangst ELEMUS

Op 22 en 23 januari ontving Waza no Michi de Japanse chemicus en ondernemer dhr. Takashi Inaki. Dhr. Inaki is de oprichter van het bedrijf ELEMUS, welke een volledig natuurlijke en renewable bioplastic van Japanse lak en houtzaagsel ontwikkelde. Tijdens het bezoek aan Nederland heeft de directeur van Waza no Michi dhr. Inaki geïntroduceerd bij dhr. Sander Groenen van AgriFood Capital in Den Bosch en dhr. John Blankenburg van Eindhoven Brainport. Doel van de bijeenkomsten was om aansluiting te vinden tussen de Nederlandse techindustrie en de hars die ten grondslag ligt aan de traditionele Japanse lakkunst. Ook werd de HAS bezocht om mogelijke onderzoeksamenwerkingen te bespreken. Stichting Waza no Michi ondersteunt nieuwe initiatieven die traditionele technieken en materialen een moderne toepassing geven in de 21ste eeuw.

Dhr. Inaki van de startup ELEMUS op bezoek bij de Japanse lakkbomen in de tuin van de Hortus Overzee (Den Helder).

6.3 Educatie: cursussen, tentoonstellingen en themadagen onder het vaandel van Waza no Michi

6.3.1 Waza no Michi Workshops: de Japanse Geurenceremonie

Stichting Waza no Michi heeft zich het doel voor ogen gesteld om minstens eenmaal per jaar een expert of meester uit Japan uit te nodigen en in Nederland workshops te geven waarin hun unieke kennis en vaardigheden aan het voetlicht worden gebracht. Het voornaamste doel is om Nederland kennis te laten maken met de rijke material culture van Japan die schuil gaat achter de kunstvoorwerpen door het zien, voelen en ervaren van meesterschap.

In 2025 ging de stichting een samenwerking aan met Mina Hayakawa uit Kyoto, een meester in een van de drie Japanse kunsten der verfijning: de geurenceremonie. Hayakawa sensei heeft 41 jaar ervaring in haar vak en kan deelnemers op betoverende wijze kennis laten maken met deze rijke traditie.

Aangezien stichting Waza no Michi nog niet beschikt over een vast bezoekersadres, is ervoor gekozen om de workshops van Hayakawa sensei reizend in te richten, waarbij zij begeleid werd door directeur van Gompel als tolk en mevrouw Fujisawa als assistent en organisator van bijgeleverde Japanse rijstcakejes en thee. Er werd in de eerste instantie gezocht naar betrouwbare partners met hoog aanzien, welke een duidelijke link met Japan hebben. Deze zijn gevonden in de onderstaande partners, bij wie één of twee workshops van ieder anderhalf uur zijn aangeboden in de periode tussen 22 en 29 april:

- Koninklijke Vereniging Vrienden der Aziatische Kunst (2 workshops)
- Rituals Head Office Amsterdam (2 workshops)
- Industriële Groote Club Amsterdam (1 workshop)
- Hotel Okura Amsterdam (2 workshops)
- Japanese Community Centre Amstelveen (1 workshop)
- Rijksdienst Cultureel Erfgoed (1 workshop)
- Wereldmuseum Leiden (2 workshops)
- Hortus Overzee Den Helder (1 workshop)
- Amsterdam Shinto Shrine/Stichting Japanese Dutch Shinzen Foundation (1 workshop)
- Japanse Ambassade Den Haag en Ambassador's Wives Club (1 workshop)

De workshops zijn op alle locaties met groot enthousiasme ontvangen en boden bovendien uitstekende kansen voor Waza no Michi om zich bij gevestigde partijen te introduceren als nieuwe stichting met een innovatieve visie. Vanwege haar inzet, is de geurenceremonie onder Waza no Michi door de Japanse ambassade erkend als culturele partner ter viering van het 400-jarig jubileum Nederlands-Japanse handelsbetrekkingen.

Vanwege het gebrek aan fondsen binnen de stichting is per deelnemer een prijs van €30,- gerekend, waarbij per groep een maximum gold van 10 deelnemers. Deze inkomsten zijn volledig ingezet om de reis- en verblijfskosten van Hayakawa sensei in Nederland te compenseren. Zowel van Gompel als Fujisawa hebben zich een week lang volledig vrijwillig voor de stichting ingezet (zie jaarrekening).

Workshop Japanse geurenceremonie van Mina Hayakawa in Wereldmuseum Leiden, met directeur van Gompel als tolk.

6.3.2 Lezingen en presentaties

Door directeur van Gompel zijn er in 2025 onder het vaandel van Waza no Michi meerdere lezingen en presentaties verzorgd voor diverse doelgroepen van de stichting. Alle lezingen waren onbezoldigd. Hieronder een overzicht:

- 18 November 2024, Tokyo: Dutch-Japanese Friendship Society (オランダ友好協会). Lezing waarbij de stichting en haar werkzaamheden werden geïntroduceerd
- 23 Maart 2025, Wereldmuseum Leiden Hanami-dag : Lezing over Japanse goudsprenkeltechnieken.
- 19 mei 2025, Kyoto University of the Arts: Lezing over de stichting en haar werkzaamheden, alsmede het Japans-culturele veld in Nederland.
- 12 september 2025: Online lezing over het Japans-culturele veld in Nederland ten behoeve van het door een aardbeving verwoeste Wajima.
- 12 november 2025, Nagoya: Lezing over Japans erfgoedbehoud in Nederland voor de Rotary Club van Nagoya.

高名 秀人光先生 デイフ バンゴンペル先生

オンライン対談 日本の使命 高名 秀人光先生
 ゲスト デイフ バンゴンペル 先生 ZOOM 会場にて

2025 年 9 月 12 日 (金曜日) 20 : 00-21 : 30

伝統文化を知ることは、日本を知ること。文化から日常の所作に至るまで、世界的にも稀有な特性を持つと言われ、敬意と尊敬、驚嘆されている日本。残念ながらその日本の素晴らしさを、日本人が忘れかけている。この度、令和六年元旦に起きた能登半島地震で被災されながらも精力的に創作活動を続けておられる漆藝家高名秀人光先生をメインに、毎回各界でご活躍の方々をお迎えしてのオンライン対談。脈々と受け継がれてきた伝統文化とは何か。日本の真髄を知る「日本の使命」。はっきりと目覚め、行動を起こしませんか！！

Online lezing voor de gemeenschap van Wajima in september 2025

6.3.3 Nederlandse Culinaire Workshop in Japan

Op 1 en 2 november hebben directeur van Gompel en Shiori Fujisawa een Nederlandse kookworkshop met stampot, gehaktballen en appeltaart georganiseerd in het culturele centrum Sophia in de stad Otsu. Over twee dagen tijd zijn er in totaal 56 deelnemers geweest. De volledige opbrengsten van de evenementen zijn geschonken aan slachtoffers van de aardbeving in Wajima, waar veel traditionele ambachtslieden ernstig zijn geraakt in hun bestaanszekerheid. De benodigde ingrediënten voor de workshops zijn geschonken door van Gompel en Fujisawa. Bij het evenement is Waza no Michi geïntroduceerd als de initiatiefnemer van de workshops.

Deelnemers op de eerste dag van de Nederlands-culinaire workshops ten behoeve van de aardbevingsslachtoffers van Wajima.

6.3.4 Nitten en de Osaka World Expo

Nitten is de grootste hedendaagse kunsttentoonstelling van Japan. Stichting Waza no Michi ondersteunde de in Nederland gevestigde designer Hozan Zangana bij het indienen van een kunstwerk in de categorie Lakkunst. Het ontwerp van Zangana werd als inzending geaccepteerd en tentoongesteld in Tokyo gedurende de maand november 2024. Het werk 'rooted' betreft de eerste niet-Aziatische inzending in de meer dan 100 jaar geschiedenis van de tentoonstelling. Waza no Michi is trots dat door middel van bemiddeling namens de stichting de eerste Nederlandse deelname aan Nitten een feit is.

In navolging van het succes van Nitten werd Hozan Zangana benaderd door het Nieuwe Instituut en de Nederlandse Ambassade van Japan om 'Rooted' tentoon te stellen tijdens de Osaka World Expo van 2025. In mei van dat jaar werd het werk samen met dat van andere Nederlandse designers, onder curatorschap van het Nieuwe Instituut tentoongesteld op de Wereldtentoonstelling. Directeur van Gompel was aanwezig bij de feestelijke opening, bijgewoond door Koning Willem-Alexander.

In navolging van de tentoonstelling verscheen een boek waarin de kunstenaar en zijn werk prachtig zijn uitgelicht.

Het werk 'rooted' van Nederlands-Irakese designer Hozan Zangana op de Osaka World Expo (mei 2025), geopend door Koning Willem-Alexander.

6.3.5 Overige initiatieven op gebied van Educatie

- Ondersteuning bij het organiseren van een kintusgi-workshop in Wereldmuseum Leiden (23 maart 2025, onderwijs museumpersoneel)
- Oriëntatie toekomstige workshops Waza no Michi: o.a. bezoek bij Japanse experts in Keramiek, Bonseki (zoutschilderingen) en traditionele Valkerij. De bezoeken vonden plaats in mei, oktober en december 2025 met het oog om nieuwe expert naar Nederland te halen voor workshops onder het vaandel van Waza no Michi.

Vertegenwoordigers van de Universiteit van Toyama met afgevaardigden van Waza no Michi in het Vrijmetselarij Museum. Het bezoek vormde de aanzet voor het NIMARP-onderzoeksplan.

6.4 Educatie: onderzoek en publicaties

Naast het actief uitdragen van de Material Culture van Japan, faciliteert en ondersteunt Stichting Waza no Michi initiatieven die bijdragen aan onderzoek en vergaring en verspreiding van kennis rondom haar kerndoelen. Binnen dit kader zijn over het jaar 2025 de volgende ontwikkelingen te melden:

6.4.1 NIMARP (Nichiran Masonic Research Project)

Gedurende het bezoek van vertegenwoordigers van de Universiteit van Toyama aan Nederland werden verschillende locaties aangedaan. Een daarvan was een bezoek aan het Vrijmetselarij Museum in Den Haag, vergezeld door de Japanse ambassadeur Hiroshi Minami en diens echtgenote Misao. Het museum beschikt over de grootste collectie maçonnieke Japanse lakdozen ter wereld, welke door de Nederlandse VOC-dienders bij Japanse ambachtslieden werden besteld. De dozen werden met groot enthousiasme ontvangen door de medewerkers van Toyama, waarop het verzoek volgde om voor studenten van deze universiteit een onderzoeksproject naar deze bijzondere collectie in het leven te roepen.

Over het jaar 2025 hebben verschillende personen bijgedragen aan het ontwikkelen van een onderzoeksplan naar deze unieke deelcollectie. Kunsthistorica dr. Andrea Kroon en directeur van Gompel namen daarbij de leiding, ondersteund door bijdragen van dhr. Blair Kneppers en diverse belanghebbenden uit Toyama. Het voorstel beoogt in 2026 te worden afgerond en ingediend bij fondsenverstrekkers. Momenteel draagt het voorstel de titel NIMARP, oftewel het Nichiran (Japan-Nederland) Masonic Research Project.

Ambassadeur Minami en zijn echtgenote bewonderen de Japanse lakdozen met maçonnieke decoraties in het Vrijmetselarij Museum.

6.4.2 Boek: Japanse ambachten in de Nederlanden

Samen met boekhandelaar Peter Janssen is Waza no Michi een samenwerking gestart waarin onderzoek wordt gedaan naar de mogelijkheden om een boek te publiceren waarin personen worden uitgelicht die zich in Nederland en België bezigen met traditionele, Japanse ambachten. De samenwerking heeft in 2025 geleid tot een enkel proefhoofdstuk met bijbehorende layout en fotografie, in de hoop een uitgever voor het project te kunnen vinden. Op het moment van schrijven is nog geen platform voor dit project gevonden.

6.4.3 Behoud van bijzondere metalen en technieken

Over 2025 sprak Waza no Michi diverse malen met edelsmid Dylan van der Erve. Voor het beheer en behoud van Japanse kunst in Nederland is het van groot belang dat specifieke metaallegeringen als *shakudo*, goudpoeders en plaatmetalen beschikbaar blijven. Nu ook in Japan de producenten van deze specifieke materialen met uitsterven worden bedreigd, is het van groot belang dat de kennis bewaard blijft in de handen van jonge, enthousiaste ambachtslieden. De heer van der Erve heeft zich kosteloos beschikbaar gesteld om te experimenteren bij het maken van deze materialen en is onder meer succesvol geweest in het fabriceren van uiterst dun tinsplaat dat kan worden ingezet bij de restauratie van Japanse lakkabinetten. Waza no Michi hoopt op termijn meerdere ambachtsexperts toe te voegen aan haar zogenaamd 'circle of experts' en daarmee bij te dragen aan het behoud van kennis en vaardigheden die raken aan de Japanse kunst en cultuur.

Goudsmid Dylan van der Erve experimenteert met vergulde tinstrips t.b.v. kennisbehoud

7. Stichtingsactiviteiten onder doelstelling ‘politiek en promotie’.

In 2025 is Waza no Michi zeer actief geweest in het smeden van samenwerkingsverbanden, het versterken van de naamsbekendheid en het promoten van de aard van haar werkzaamheden. Hierin zoekt de stichting aansluiting bij onderwijsinstellingen, musea, Japanse en de landelijke politiek en andere stichtingen met overlappende visies. Concrete doelstellingen die de stichting daarmee hoopt te bereiken, worden nader toegelicht in het beleidsplan.

Alle bestuursleden, de directeur en vrijwilligers zijn zeer actief geweest in het onder de aandacht brengen van Waza no Michi. Hoewel de stichting openheid van zaken beslist voorstaat, kunnen omwille van de privacy en soms prille aard van deze contacten niet alle gesprekspartners in het jaarverslag worden benoemd. De partijen waarbij dit geen bezwaar is, staan hieronder vermeld:

7.1 Gesprekspartners in Nederland

- Gemeente Land van Cuijk
- Provincie Noord-Brabant
- Nederlandse Ambassade van Japan
- Japanmuseum Sieboldhuis
- Dutch-Japanese Shinzen Foundation
- Nederlands-Japanse Vereniging
- Vrijmetselarij Museum
- Crafts Council Nederland
- Ambacht in Beeld
- Noord-Brabants Museum
- Stichting Anders, Groninger Museum
- Boekbinderij Wytze Fopma
- Hotel Okura
- Wereldmuseum Leiden
- UB Leiden
- MooiMooi (magazine voor de Japanse gemeenschap in Nederland)

7.2 Gesprekspartners Japan

- Japanse Ambassade in Nederland*
- Tokyo National Museum (東京国立博物館)
- Kyoto National Museum (京都国立博物館)
- Nagasaki Museum of History and Culture (長崎歴史文化博物館)
- Nitten exhibition Tokyo (日展)
- University of Toyama (富山大学)
- Tokyo University of the Arts (東京藝術大学)
- Kyoto University of the Arts (京都芸術大学)
- Nederlands-Japanse Vriendschapsvereniging (オランダ友好協会)

*Stichting Waza no Michi geniet de eer en het genoegen om uitgenodigd te worden in de ambassadeurswoning en bij officiële recepties in de Japanse ambassade in Den Haag.

8. Financieel verslag

8.1 Algemene Inleiding en ANBI-Context

Dit financieel jaarverslag geeft een getrouw beeld van de financiële positie en het resultaat van Stichting Waza no Michi over het boekjaar 2025. De verslaglegging is met zorg opgesteld ter voldoening aan de ANBI-vereisten (Algemeen Nut Beogende Instelling), waarbij transparantie en publieke verantwoording jegens donateurs en de Belastingdienst centraal staan.

Stichting Waza no Michi is een organisatie zonder winstoogmerk. De financiële resultaten worden uitsluitend beoordeeld in het licht van de statutaire doelstellingen. Conform de richtlijnen voor non-profit organisaties wordt in dit verslag gesproken over een 'exploitatieresultaat' of 'exploitatietekort' in plaats van winst of verlies.

8.2 Verslag

In het oprichtingsjaar 2024 van Waza no Michi hebben, met uitzondering van een tijdelijke lening van € 500,- aan de stichting, geen financiële activiteiten plaatsgevonden. Deze lening is uitgevoerd om de stichting enige financiële draagkracht te geven voor een deel van de algemene kosten welke terug te zien zijn in de resultatenrekening. Om de stichting extra draagkracht te geven voor het jaar 2025 is ook in april een tijdelijke lening zonder voorwaarden uitgevoerd van € 3.999,-. Beide leningen worden terugbetaald zodra er voldoende financiële middelen zijn in overleg met het bestuur. Beide leningen vindt u terug op de balans.

Het boekjaar 2025 bestaat uit 2 grote financiële activiteiten te weten de geurenceremonie en de ontvangst (en bezoek) van de Universiteit van Toyama. Door de lasten en baten tegen elkaar weg te strepen heeft de geurenceremonie een positief resultaat opgeleverd van € 733,88.

Dit verslag is verder voorzien van een *baten en lasten weergave, resultatenrekening en balans*.

Fragment van een grote schenking veilingcatalogi t.b.v. de Waza no Michi bibliotheek (momenteel in tijdelijke opslag)

Posten	Bedrag (€)	Toelichting
Baten (Inkomsten)		
Deelnemersopbrengsten Geurenceremonie	€ 2.610,00	Opbrengsten uit deelname
Totale Baten	€ 2.610,00	
Lasten (Uitgaven)		
Algemene lasten	€ 1.008,02	Organisatie- en administratiekosten
Bezoek Toyama Universiteit	€ 3.923,02	Reis- en verblijfskosten uitwisseling
Geurenceremonie	€ 1.876,12	Directe kosten van het evenement

Stichting Waza no Michi – Resultatenrekening voor 2025 per jaar

	2025
Omzet	
Omzet	2.610,00
Deelnemers 90500	2.610,00
Totaal omzet	2.610,00
Kosten	
Algemene kosten	6.291,70
Administratiekosten 46140	254,33
Bankkosten 46415	199,84
Drukkerwerk 46120	218,66
Kantoorbenodigdheden 46101	27,55
Reis- en verblijfskosten 40895	5.228,89
Telefoon en internet 46110	362,43
Verkoopkosten	515,92
Totaal kosten	6.807,62
Nettoresultaat	-4.197,62

Stichting Waza no Michi – Balans voor 2025 per jaar

	Debet		Credit	
	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
Viottende activa				
Financiële rekeningen	500,00	302,38		
Triodos Bank NL66TRIO0320940519 10201	500,00	302,38		
	500,00	302,38		
Eigen vermogen				
Resultaat openstaande boekjaren			0,00	-4.197,62
2025			0,00	-4.197,62
Langlopende schulden				
Lening 8700			0,00	4.000,00
Kortlopende schulden				
Overige schulden			500,00	500,00
			500,00	302,38

9. Uitdagingen voor 2026

Waza no Michi heeft in 2025 een vliegende start gemaakt met vele succesvolle evenementen en activiteiten. Toch liggen er duidelijke uitdagingen voor de boeg. In de eerste plaats zal de stichting op zoek moeten gaan naar (liefst structurele) financiering. Zonder geld is het lastig om projecten gerealiseerd te krijgen, waardoor het bestuur in 2026 een actievare rol zal moeten innemen bij het werven van fondsen. Een tweede struikelblok is het ontbreken van een eigen stichtingsruimte waar gasten kunnen worden ontvangen en op basis waarvan promotie voor de stichting kan worden gemaakt. In 2025 is de bouw van deze ruimte geïnitieerd, maar zal het eindresultaat zichtbaar enige tijd op zich laten wachten. Het werven van fondsen kan een impuls geven aan de snelheid waarmee de ruimte kan worden afgerond.

Tenslotte waken bestuur en directie nu al over de behapbaarheid van de eigen ambities. Hoewel Waza no Michi over een zeer sterk team beschikt, moet zorg worden gedragen dat de bijdragen van vrijwilligers niet disproportioneel worden of strijdig zijn met het reguliere, werkende bestaan. Zodoende zijn de beleidsspeerpunten voor 2026 vastgesteld op: financiën, realisatie verbouwing en het voorkomen van de overbelasting van vrijwilligers.

Dat gezegd hebbende is Stichting Waza no Michi buitengewoon tevreden met de in 2025 behaalde resultaten, waarbij het duidelijk heeft laten zien dat de stichting ondanks gebrek aan financiering al een enorme stempel heeft weten te drukken op het culturele veld. Via deze weg uiten wij onze oprechte dank aan allen die hier aan hebben bijgedragen

Jan Keunen

Philippe König

Saskia Smulders-de Jong